

Marie van de Middelhaai d'r groot Vlèemes en Haorsteegs woordeboek,

V

Marie van de Middelhaai zingt al 15 jaar in Vlijmens dialect en is bezig een dialectwoordenboek samen te stellen. Omdat zij is opgevoed door een Haarsteegse moeder en een Vlijmense vader richt zij zich op deze dialecten. Beide dialecten zijn niet uniek, maar hebben net als de andere Langstraatse dialecten dezelfde basis als het Midden-Brabants. Iedere week verschijnt een nieuwe letter met enkele dialectwoorden en iets uit de grammatica.

† = oud (bijna) vergeten woord, * = nieuw woord van jonge generatie, [] = fonetisch schrift, H = Haarsteeg, V = Vlijmen

vaoder [vɑ:dər], †**vàòier** [vɑ:jər] (de, 'n) = vader. Óóns *vaoder*. = *Onze vader*.

vaok [vɑ:k] = slaap, de figuur Klaas Vaok, die slaapzand in de oogjes van kinderen strooide, is van die woord afgeleid. *Moeke, ik heb vaok!* = *Moedertje, ik heb slaap!*

vèèreken (V) [vɛ:rəkə], **varken** (H) [varəkə] ('t, 'n)

1. varken. *Ik lus van hil 't vèèreken.* = *Ik lust alles.*
2. gemeen persoon. *Dè's 'n vèèreken.* = *Die man/vrouw is gemeen.*
3. slokop. *Wè zèdde toch 'n vèèreken!* = *Wat ben je toch een slokop!* syn: **koei**
4. gelukstreffer bij biljarten

vèèrekeslomp (V) [vɛ:rəkəslɒmp], **varkeslomp** (H) [varəkəslɒmp] = heel erg dom. *Ès ge vèèrekeslomp (V) zèt, dan zedde verrèkkes lomp!* = *Als je zo dom als 'n varken bent, dan ben je heel erg dom.*

verrinnewere [vɛrɪnəwɛ:rə] = van Frans: *ruiner* = ruïneren, kapot maken, vernielen. *'nen Hille klucht kraaien hì mèèn riéten dak verinnerweerd.* = *'n Hele klucht kraaien heeft mijn rieten dak vernield.*

vóét [vu:t] - **vóét**/***vóéten** [*vu:tə] - **vuutje** [vyʃə] /***voetje** [vuʃə] = voet. *Kaauw vuutjes.* = *Koude voetjes.*

voretrekker [vo:rɛtrɛkər] (de, 'ne) = (boerenterm) vaak zelfgemaakt gereedschap om voren mee te trekken

vúfleker [vœ:ləkər] (de, 'ne) = vieze man of man die zijn huis vervuult

vúilpoetje [vœ:lpuʃə] ('t, 'n) = vieze vrouw of vrouw die haar huis vervuult

Grammatica: werkwoorden

In alle Brabantse dialecten, dus ook 't onze, komen andere werkwoordsvormen voor dan in het Nederlands. Het Nederlandse *Heb jij?* klonk in het oud Nederlands als *Hebt gij?* maar in de Brabantse dialecten als *Hedde gij?* In feite is dit dubbelop want *Hedde?* betekent *Heb je?* maar ook *Hebben jullie?* De toevoeging *gij* maakt dus duidelijk dat je in dit geval *Heb jij?* vraagt. Alle werkwoorden kennen de *gij*-werkwoordsvorm, bijv.: *Doede gij?* = *Doe jij?* - *Déénde gij?* = *Deed jij?* - *Zedde gij?* **Bende gij?* = *Ben jij?* - *Zódde gij?* = *Zou jij?* - *Wódde gij?* = *Wou jij?* - *Witte gij?* = 1. *Weet jij?* 2. *Wit jij?*

Grapje: *Witte gij de weg nàòr Den Bosch? Ja? Dan hedde véúl kalk nódeg!*

'nen Èègesgemàòkte
voretrekker
Foto: Rini Wouters

